

1. Головатюк В.М., Соловйов В.П. Проблеми поліпшення інноваційної сприятливості національних економік // Регіональна економіка. – 2009. – №1. – С.89-98.

2. Информатика как наука об информации: Информационный, документальный, технологический, экономический аспекты / Р.С.Гиляревский, И.И.Родионов, Г.З.Залаев, В.А.Цветкова и др.; Под ред. Р.С.Гиляревского; авт.-сост. В.А.Цветкова. – М.: ФАИР-ПРЕСС, 2006. – 592 с.

3. Курбатов О., Новиков Д., Скоробогатова Т. Логистика в сфере услуг населению // РИСК. – 2009. – №2. – С.170-176.

4. Розвиток туристичного бізнесу регіону / За ред. проф. І.М.Школи. – Чернівці: Книги - XXI, 2007. – 297 с.

5. Чорненко Н.В. Організація туристичної індустрії. – К.: Атака, 2009. – 392 с.

6. Шарнопольский Б., Нефедкина Н. Стратегическое управление развитием санаторно-курортной отрасли города-курорта Сочи // РИСК. – 2009. – №3. – С.200-202.

Отримано 14.05.2010

УДК 338.48 (477)

О.Д.СТЕШЕНКО, канд. екон. наук, А.Ю.ІЛЬЄНКО

Харківська національна академія міського господарства

ЕКОНОМІЧНА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

Розглядається сучасний стан економічної стратегії розвитку туристичної галузі в Україні. Пропонуються шляхи вирішення наявних проблем та рекомендації щодо вдосконалення розробки стратегічного плану розвитку туризму в Україні.

Рассматривается современное состояние экономической стратегии развития туристической отрасли в Украине. Предлагаются пути решения существующих проблем и рекомендации по усовершенствованию разработки стратегического плана развития туризма в Украине.

To considered the current state of economic development strategy for tourism in Ukraine. Proposed solutions existing problems and recommendations for improvement to develop a strategic plan for tourism development in Ukraine.

Ключові слова: стратегія розвитку туристичної галузі, туристична індустрія.

Актуальність дослідження полягає в тому, що питання розвитку туризму стоять в ряді першочергових серед завдань економічного піднесення країни. Реалізація стратегічних проєктів дозволить здійснити відповідну переструктуризацію діяльності туристичної галузі у взаємозв'язку з напрямками соціально-економічного життя держави, дасть можливість зорієнтувати населення, владні, управлінські та бізнесові структури та комплексний підхід до забезпечення ефективного використання переваг і можливостей вітчизняної туристичної сфери, обумовлених природно-кліматичними умовами, національними традиціями та історичними особливостями, з урахуванням вимог щодо захисту довкілля та збереження і збагачення історико-культурної спадщини.

Метою статті є вивчення сутності стратегічного розвитку туристичної галузі в Україні та виявлення основних її напрямів.

Аналіз публікацій, присвячених проблемам визначення напрямів стратегічного розвитку туристичної галузі, свідчить, що питання їх реалізації залишаються маловивченими.

Так, О.В.Мальська розглядає стратегію розвитку туризму, яка повинна передбачати комплексний структурно-функціональний методичний підхід, який полягає у поєднанні різноманітних компонентів туристичної індустрії та її інфраструктури [1].

О.В.Шершньова трактує стратегію розвитку туризму як розробку загальної концепції розвитку цільових програм, для реалізації яких необхідний час і значні фінансові ресурси [2].

А.Виноградарська трактує стратегію розвитку туризму як специфічний управлінський план дій, спрямованих на досягнення встановлених цілей [3].

Отже, в розвитку туристичної галузі є певні проблеми. Основним з них є те, що сьогодні є неефективне та нераціональне використання відповідних ресурсів, сьогоднішній рівень розвитку туристичної індустрії не відповідає наявному потенціалу. Це є визначальним питанням, яке має диференційовану структуру, складаючись, у свою чергу, з ряду інших, більш конкретних питань. Так, до останніх можна віднести, насамперед, відсутність розвиненої інфраструктури, низьку якість обслуговування, відсутність якісної реклами та глибинної інформації про готелі, санаторії, тури по країні та послуги, які надаються, на світовому рівні, значний податковий тягар тощо.

Принциповою проблемою сучасного управління індустрією туризму залишається відсутність його чіткого механізму, тобто взаємопов'язаної і виваженої сукупності прийомів, методів та важелів впливу на суб'єкти господарювання в туристичній галузі.

В цілому можна стверджувати, що на сьогодні більшість туристичних фірм країни працюють переважно на вивіз туристів, а отже, й капіталу за кордон, тобто на "імпорт вражень".

Наявні проблеми гальмують розвиток туризму та туристичної індустрії в Україні. Вирішення розглянутих проблем вплине як на покращення економічного, так і соціального розвитку країни. Ситуація, що склалася в туристичній сфері останнім часом, вимагає активного пошуку засобів подолання кризових явищ та інтенсифікації виробництва туристичного продукту, із забезпеченням необхідної його якості. Саме тому потрібно створити сучасну вискоелективну і конкурентоспроможну туристичну індустрію, яка забезпечить широкі можливості

для обслуговування українських та зарубіжних громадян, а також значний вклад у розвиток соціальної економіки.

Для реалізації програми стратегічного розвитку пропонується перелік заходів, до яких можна віднести:

- створення нормативно-правової бази розвитку туризму, що відповідає міжнародній практиці;
- формування економічних механізмів стимулювання розвитку іноземного та внутрішнього туризму і залучення інвестицій у цю галузь;
- введення жорсткої системи сертифікації і ліцензування туристичної діяльності тощо.

Отже, Україні негайно потрібна стратегія розвитку туристичної галузі. Без такої стратегії залучити інвестиції, зокрема, в рамках підготовки до Євро-2012, практично нереально.

В Україні затверджена Державна Програма розвитку туризму на 2002-2010 роки [4]. Ця Програма покликана стимулювати ефективне використання наявних рекреаційних ресурсів, підвищити рівень міжгалузевого співробітництва, стимулювати розвиток ринкових відносин у туристичній сфері, визначити перспективи подальшого розвитку туризму на основі аналізу його сучасного стану.

На сучасному етапі розвиток системи управління туристичною галуззю повинен охоплювати такі питання, як удосконалення структури управління, реалізація державної політики у цій галузі шляхом координації діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади та суб'єктів підприємництва. Важливе значення має вдосконалення державної статистики з питань туризму з урахуванням міжнародних стандартів і досвіду інших країн.

Слід зауважити, що стратегічною метою розвитку туристичної індустрії в Україні можна визначити створення конкурентоспроможного на світовому ринку туристичного продукту, здатного максимально задовольнити туристичні потреби населення країни, забезпечити на цій основі комплексний розвиток територій та їх соціально-економічних інтересів при збереженні екологічної рівноваги та історико-культурного довілля. Програма дій, зорієнтована на досягнення цієї мети, має бути синхронізованою із загальними темпами становлення ринкових механізмів і співвідносною з політикою структурних реформ в економіці. Вона повинна також враховувати накопичений досвід розвитку туризму у світі, що створює сприятливі умови доопрацювання та розроблення відповідної нормативно-правової бази туризму [5].

Виходячи з вищенаведеного доцільно сформулювати такі рекомендації щодо вдосконалення розробки стратегічного плану розвитку ту-

ризму в Україні:

- 1) запровадження сучасних підходів до планування та програмування розвитку (стратегічний підхід на основі участі; прозорий механізм залучення громадськості, експертів, бізнесу до розробки регіональних програм; впровадження у програмні документи елементу моніторингу та оцінки їх ефективності, зокрема громадського моніторингу);
- 2) підвищення прозорості рівня дій влади, вдосконалення форм залучення громадськості до вироблення регіональної політики;
- 3) професійний розвиток управлінських кадрів, зокрема шляхом запровадження інтенсивних програм навчання державних службовців, представників розвиткових інституцій, бізнесу з питань комунікації, PR, сучасних методів формування місцевої політики, інструментів стимулювання регіонального розвитку, стратегічного планування, інших тем;
- 4) інформаційний розвиток туризму в країні;
- 5) вдосконалення системи стратегічних програмних документів розвитку туризму: без цього неможливо забезпечувати макроекономічну стабільність і стійке економічне зростання на основі виважених, системних і послідовних кроків та ефективного використання бюджетних коштів;
- 6) залучення інвесторів та ін.

Реалізація основних напрямів стимулюватиме туристичну діяльність в Україні, посилить взаємозв'язок туризму з іншими пріоритетними сферами соціального, економічного та культурного розвитку окремих регіонів і всієї країни. А це, у свою чергу, сприятиме зростанню авторитету України на світовому ринку туристичних послуг, зміцненню економіки країни, наповненню державного бюджету, створенню потужної туристичної галузі, зростанню добробуту українських громадян, збереженню історико-культурної спадщини, піднесенню духовного потенціалу суспільства.

1.Мальська О.В. Туризм в Україні має перспективи // Урядовий кур'єр. – 2001. – 25 лютого.

2.Шершньова О.В. Стратегічне управління. – К.: КНЕУ, 1999. – 384 с.

3.Виноградарська А. Розвиток управлінського туристичного бізнесу // Економіка. Фінанси. Право. – 2000. – №5. – С.13-18.

4.Про затвердження Державної програми розвитку туризму на 2002-2010 роки: Постанова КМУ №583 від 29.04.2002 р.

5.Про підтримку розвитку туризму в Україні: Указ Президента України №127/2001 від 02.03.2001 р.

Отримано 11.04.2010